

Meertaligheid

- https://www.youtube.com/watch?time_continue=408&v=09PrmLppQ1A

De noodzaak van
de thuistaal
De aanpakken in
het onderwijs

Denk na over de volgende stelling:

Gebruiken van de thuistaal tijdens onderwijs is niet bevorderlijk voor de cognitieve ontwikkeling van kinderen.

تمرين ١ :

انظر إلى الجدول التالي:

نكهات الآيس كريم المفضلة

المذاق	عدد الاطفال
فانيليا	
شوكولاتة	
الفراولة	
ليمون	

 تمثل ٤ أطفال

كم عدد الأطفال الذين عندهم الفانيليا كنكهة مفضلة؟
الإجابة: _____

- ١- عن ماذا يدور التمرين؟
- ٢- كيف تعرف ذلك؟
- ٣- ما هو المطلوب منك؟
- ٤- ما هو الجواب على السؤال المطروح؟

L' exercice 2

Voir le tableau

Goût préféré pour les crèmes glacées

Goût	Nombre d'enfants
vanille	
chocolat	
fraise	
citron	

 représente quatre enfants

Combien d'enfants préfèrent vanille?

Réponse: _____

Rekenopgave 3

Bekijk de opgave:

Lievelingsmaken voor ijsjes

Smaak	Aantal kinderen
Vanille	
Chocolade	
Aardbei	
Citroen	

 staat voor 4 kinderen

Hoeveel kinderen hebben vanille als lievelingsmaak?

Antwoord: _____

Typen taalverwerving

Moedertaalverwerving

Ongestuurd. Doel = communicatie

Tweedetaalverwerving (nationale voertaal)

Ongestuurd: middel = communicatie voor sociale contacten

Gestuurd: gestructureerd aanbod. Instructie in doeltaal

Vreemdetaalverwerving (geen nationale voertaal)

Gestuurd

Doelgericht & gestructureerd leerplan

'Soorten' tweetaligheid

Simultane tweetaligheid

T2 tegelijkertijd verwerven met T1

Voor 3e levensjaar starten met T2

Successieve tweetaligheid

T2 verwerven na T1

Na 3e levensjaar starten met T2

Visies op tweedetaalverwerving

Succesfactoren:

Functioneel aanbod

Communicatie: taal leren door taal te gebruiken, receptief én productief

Interactie: taalaanbod → taalruimte → feedback

Thuis taal als springplank

<https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/19/migrantenkind-kan-op-school-niet-zonder-zijn-moedertaal-7456468-a1551002> Hajer 19 maart, 2017, NRC

- Identiteit
- Het leren van kinderen verloopt via de thuistaal, dát is de **springplank.**”

➔ *Eerste aangeboden taal is van onschatbare cognitieve waarde, taal -en intellectuele ontwikkeling*

➔ *Schoolse vaardigheden als tekstbegrip, rekenen, conclusies trekken zijn taalonafhankelijk*

Minder schooluitval, betere leerprestaties, meer psychosociaal welbevinden

Didactiek: beginners

- Luisteren en begrijpen
- Woordenschatvergroting
- Zinnen maken
- Teksten: verhalen en prentenboeken

Elements of Designed scaffolding

- Build on prior knowledge and first language skills
- Explain expectations clearly
- Ensure that tasks are related and build a foundation for subsequent tasks
- Vary levels of independence
- Amplify the curriculum: "message abundance"

Figure 1.1. Four Zones of Teaching and Learning (adapted from Mariani 1997)

Cognitief niet veeleisend

- Kennismaking
- Gesprekken over het weer
- Gebeurtenissen uit het eigen leven vertellen

- Kinderrijmen opzeggen
- Luisteren naar een verhaal
- Verhalen van een ander navertellen

Ingebed in context

Zonder context

- Instructies geven voor een bepaalde taak
- Rollenspel
- Oplossingen zoeken
- Uitleggen en verklaren

- Luisteren naar het nieuws
- Discussieren over de inhoud van een boek
- Reflecteren op gevoel

Cognitief veeleisend

Taalgerichte strategieën

Interactie over vakinhoud bevorderen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taalproductie bij kinderen uitlokken ▪ Basale vaardigheden als spreken, gesprekken voeren en luisteren inzetten ▪ Kinderen actief tot denken en redeneren aanzetten ▪ Feedback geven die de interactie bevordert (open vragen stellen, doorvragen, dialoog stimuleren) ▪ Interactie tussen leerlingen als onderdeel van verwerking benutten ▪ Ruimte creëren voor spreken en schrijven over vakinhoud waar het geleerde geïnternaliseerd wordt
Interactieve scaffolding van taal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een goed beeld krijgen van de vaktaal waar het in de les om draait ▪ Leerlingen helpen zelfstandiger vaktaal te gebruiken door de zes scaffolding-strategieën toe te passen (herformuleren van leerlinguitingen, gesproken of geschreven taal te laten verbeteren, correcte formuleringen van leerlingen te herhalen, leerlingen vragen zelf verklaring of onderbouwing te verwoorden) ▪ Kinderen steun bieden om uit te drukken in taal door andere middelen in te zetten (bv visueel, schrijfschema. On the spot) ▪ Veilige sfeer creëren waar waardering, elkaar begrijpen, ruimte, tijd en inbreng telt
Geplande scaffolding van taal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taalsteun ontwikkelen bij het voorbereiden van de les ▪ Expliciet aandacht te besteden aan formuleringen die bij de vaktaal horen in lesactiviteiten en -materialen ▪ Ondersteunende middelen te hanteren zoals schrijfschema's, afbeeldingen, woordenlijsten, taalposters, vertalingen
Meertalige hulpbronnen inzetten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kinderen kunnen voorkennis hebben vanuit hun moedertaal of hun meertalig repertoire die zij bij eerder gevolgd onderwijs al hebben geleerd (bewustwording van student) ▪ De moedertalen functioneel inzetten tijdens instructie, verwerking en evaluatie ▪ De moedertalen inzetten voor het stimuleren van de interactie en tijdens de geplande en ongeplande scaffolding ▪ Verschillende meertalige bronnen benutten (menselijke, digitale, (les)materiaal)

8. Leerkracht denkt mee in een groepje

Hanna nodigt uit tot in groepjes nadenken hoe ze het experiment zouden kunnen opzetten en denkt mee in een groepje. Je ziet kinderen meedenken en het woord nemen. Introductie van het woord 'factor' door het meermalen te gebruiken.

Strategie: Interactie bevorderen.

- https://inclusieevakdidactiek.nl/?page_id=223

**Interactie over vakinhoud
bevorderen**

- Taalproductie bij kinderen uitlokken
- Basale vaardigheden als spreken, gesprekken voeren en luisteren inzetten
- Kinderen actief tot denken en redeneren aanzetten
- Feedback geven die de interactie bevordert (open vragen stellen, doorvragen, dialoog stimuleren)
- Interactie tussen leerlingen als onderdeel van verwerking benutten
- Ruimte creëren voor spreken en schrijven over vakinhoud waar het geleerde geïnternaliseerd wordt

7. Herformuleren en waarderen van uitingen

Hanna probeert te begrijpen, herformuleert, waardeert het woord 'temperatuur'.

Strategie: Interactieve scaffolding.

Interactieve scaffolding van taal

- Een goed beeld krijgen van de vaktaal waar het in de les om draait
- Leerlingen helpen zelfstandiger vaktaal te gebruiken door de zes scaffolding-strategieën toe te passen (herformuleren van leerlinguitingen, gesproken of geschreven taal te laten verbeteren, correcte formuleringen van leerlingen te herhalen, leerlingen vragen zelf verklaring of onderbouwing te verwoorden)
- Kinderen steun bieden om uit te drukken in taal door andere middelen in te zetten (bv visueel, schrijfschema. On the spot)
- Veilige sfeer creëren waar waardering, elkaar begrijpen, ruimte, tijd en inbreng

3. Een filmpje bekijken en beschrijven

Hanna gebruikt herhaald kijken naar een filmpje van de ontkieming van een zaadje en laat dit herhaald onder woorden brengen door de kinderen. Uitleg van de term 'beschrijven': beschrijven is precies vertellen wat je ziet. Verwijzing naar de woordmuur en beeld van de woordposter.

Strategie: Geplande scaffolding: video.

Geplande scaffolding van taal

- Taalsteun ontwikkelen bij het voorbereiden van de les
- Expliciet aandacht te besteden aan formuleringen die bij de vaktaal horen in lesactiviteiten en -materialen
- Ondersteunende middelen te hanteren zoals schrijfschema's, afbeeldingen, woordenlijsten, taalposters, vertalingen

10. Overleggen in de thuistaal

Twee jongens praten Spaans in hun groepje over de onderzoeksvraag; ze vertalen het af en toe voor het meisje in hun groepje; Hanna komt verduidelijken.

Strategie: Meertaligheid als hulpbron: ruimte voor overleg in de eerste taal.

Meertalige hulpbronnen inzetten

- Kinderen kunnen voorkennis hebben vanuit hun moedertaal of hun meertalig repertoire die zij bij eerder gevolgd onderwijs al hebben geleerd (bewustwording van student)
- De moedertalen functioneel inzetten tijdens instructie, verwerking en evaluatie
- De moedertalen inzetten voor het stimuleren van de interactie en tijdens de geplande en ongeplande scaffolding
- Verschillende meertalige bronnen benutten (menselijke, digitale, (les)materiaal)

N&T methodes: docentenhandleiding

Seizoenen
LES 2 Wat is een vrucht?

Lesdoelen	Begrippen	Materialen	Organisatie	Achtergrondinformatie	
<p>INSTRUCTIE</p> <p>1 Kijk met de kinderen naar het filmpje en bespreek het na. <i>Heeft er iemand thuis een moestuin? Kun je in de winkel alleen in bepaalde seizoenen tomaten of spruitjes kopen of het hele jaar door? Hoe kan dat?</i> [De groenten komen uit andere landen waar de seizoenen anders zijn. Of ze komen uit kassen.] <i>Wie weet een echte wintergroente?</i> [boerenkool]</p> <p>2 Bespreek de activiteiten. Leg uit wat de kinderen gaan doen.</p> <p>3 Zet de kinderen aan het werk.</p> <p>VOORAF</p> <p>4 Vertel dat de kinderen vooraf moeten voorspellen welk van de stukken fruit en groente volgens hen een vrucht is. Wat denken ze zelf?</p> <p>Wat denk je? – Wat is een vrucht?</p> <p>Didactische aanwijzing <i>Voordat je gaat onderzoeken, doe je een voorspelling van wat jij denkt dat er uit het onderzoek komt. In je onderzoek ga je dan kijken of jouw voorspelling klopt.</i></p> <p>ONTDEKKEN</p> <p>5 De kinderen gaan (in groepjes) aan de slag met de activiteiten. Loop rond en help waar nodig.</p> <p>Opdracht 1 – Is het een vrucht?</p> <p>Didactische aanwijzing <i>Laat de kinderen eventueel in groepjes of tweetallen samenwerken.</i></p> <p>Taalsteun <i>Niet alle kinderen weten dat pitten zaden zijn. Licht dat even toe aan de hand van een appel. Een appel heeft pitjes, dat zijn de zaden.</i></p> <p>Extra <i>U kunt elk kind/tweetal/groepje ook een verschillend extra stuk groente of fruit geven. Dan kunnen de kinderen naderhand vertellen wat ze daarover hebben ontdekt.</i></p>	<p>De kinderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> kennen de cyclus van een plant of boom (zaadje, plantje, grote plant, vrucht met zaadjes). weten dat er in elk seizoen verschillende soorten groente en fruit groeien. weten dat een vrucht zaden heeft. weten dat planten een tijd doen over de groei. ontdekken dat niet alles wat ze van een plant eten een vrucht is. 	<ul style="list-style-type: none"> oogsten zaad zaaien 	<ul style="list-style-type: none"> tomaten appels wortels aardappels avocado's paprika's messen sniplanken 	<p>Zorg voor de genoemde soorten groente en fruit. U kunt dit uitbreiden met bijvoorbeeld komkommer, radijs, pompoen of sperziebonen. U kunt ervoor kiezen om per tafelgroepje één stuk groente of fruit te laten onderzoeken en de opdracht verder samen af te ronden. Snijd nog lastig? Snijd de groenten dan voor.</p>	<p>Alle planten maken zaden om zich voort te planten. De meeste planten zijn bedektzadig (het zaad zit in een vrucht). De vrucht beschermt het zaad en helpt vaak mee aan de verspreiding, omdat de vrucht wordt gegeten of meegenomen. Zaden hebben heel diverse vormen. Klein, zoals bij de braam, of groot, zoals de kastanje en de pit van de avocado. Vruchten zien er ook heel verschillend uit: een kastanjebolster is een vrucht, een kers ook.</p>

4 Seizoenen LES 2 Wat is een vrucht?
5

Wat denk je?

1 **Wat is een vrucht?**
Kijk naar de plaatjes. Een vrucht heeft zaden. Zet een kruisje bij de plaatjes van vruchten.

Onderzoek het

1 **Is het een vrucht?**
Snijd de groente of het fruit door. Zitten er zaden in? Zet een rondje om het goede antwoord.

Teken het

2 **Waar zitten de zaden?**
Een paprika is een vrucht. Er zitten zaden in. Teken de zaden in de paprika.

Klopt het?

4 **Wat heb je gezien?**
Als er een zaadje in zit, is het een vrucht. Klopt het met wat je dacht?

eigen antwoord

5 **Wat weet je nu over een vrucht?**
Waar of niet waar? Kruis aan.

	waar	niet waar
Een vrucht heet altijd fruit.	☐	☒
Zaden kun je in elk seizoen planten.	☐	☒
Uit een zaadje kan een nieuwe plant groeien.	☒	☐

Opdracht 2 – Waar zitten de zaden?

Taalsteun
Een paprika is een rode, gele, oranje of groene groente. Je kunt een paprika rauw eten, net als komkommer of tomaat, maar ook gekookt of gebakken.

Didactische aanwijzing
Laat de kinderen van tevoren bedenken waar de zaden zullen zitten. In het midden? Net als bij een appel? Laat dit aanwijzen op de tekening op het digibord.

Extra
Zaai met de kinderen verschillende zaden. Houd samen bij wanneer er een plantje uitkomt en wanneer dat blaadjes krijgt, enzovoort.

CONCLUSIE

6 Vertel dat de kinderen gaan kijken of datgene wat ze voorspeld hebben, ook uitgekomen is.

Klopt het? – Wat heb je gezien?

Didactische aanwijzing
Waren er meer of minder vruchten dan de kinderen van tevoren bedacht hadden?

DIFFERENTIATIE

7 Bepaal welke kinderen de tweede vraag bij de conclusie gaan maken. Help de kinderen door ze te herinneren aan het filmpje van het begin van deze les.

Wat weet je nu over een vrucht?

Differentiatie
Waarom zou er een vrucht om de zaden heen zitten? Maak daar een woordspin over met alle ideeën.

REFLECTIE OP DE LES

8 Kijk terug op de les. Bespreek de vraag van de les: *Wat is een vrucht?* Veel kinderen zullen het woord 'vrucht' met fruit hebben geassocieerd en niet met groentes. Laat hen vruchten noemen. *In welk seizoen zijn die rijp?* Vertel dat bijna alle planten een vrucht hebben om het zaad te beschermen.

N&T methodes

- In tweetallen:
- Bekijk dit voorbeeld uit de docentenhandleiding van de methode Naut.
- Bespreek samen de volgende vragen:
  1. Worden de **nieuwe vakbegrippen** benadrukt en geoefend in deze materialen? Zijn **vaktaaldoelen** duidelijk?
  2. Zijn er **richtlijnen voor actieve en inhoudelijke deelname** van alle leerlingen, bv op gebied van N&T-redeneringen?
  3. Zijn er **richtlijnen voor het meenemen van meertalige leerlingen** in deze lessen? Zo nee, welke struikelblokken zie je voor hen in deze lesopzet?
  4. Zijn er **suggesties voor docenten hoe je feedback kunt geven** gericht op het gebruik van N&T-taal door leerlingen?
  5. Hoe zou je de **vier inclusieve strategieën** op dit materiaal **toepassen**?
  6. Welke andere dingen zou je kunnen doen om **alle leerlingen erbij te betrekken**?

Afronding

- Nabespreken en terugkijken op wat heb ik geleerd in deze cursus.
- HBO spiegel